

Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych Naczelnej Rady Adwokackiej

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 02, fax 22 505 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Uwagi do projektu Oceny Ministra Sprawiedliwości z realizacji zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej za rok 2024.

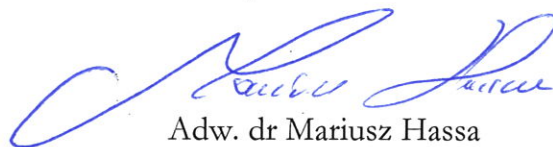
W związku z doręczonym mi projektem Oceny za rok 2024 zgłaszam następujące uwagi do ww. dokumentu:

1. Podobnie jak w ubiegłym roku, Naczelna Rada Adwokacka postuluje odejście w Ocenie Rocznej od operowania pojęciem „średniego kosztu porady”, który w 2024 roku wyniósł 209,74 zł brutto. Abstrahując od tego, że kwota ta i tak jest niższa od rynkowej kwoty porady prawnej, to nie można pomijać faktu, jak czyni to Ministerstwo, że prawnik na dyżurze NPP-NPO spędza 4 godziny. Przez te 4 godziny wykonawca pozostaje do dyspozycji beneficjentów, nie jest w swojej kancelarii i nie może wykonywać innych swoich zawodowych czynności. Miarodajnym kryterium jest więc określenie stawki godzinowej. Miesięczna dotacja na świadczenie NPP-NPO w 1 punkcie wynosiła w roku 2024 - 5.335,33 zł brutto. Przy założeniu średniej liczby dni roboczych w miesiącu – 20, wynagrodzenie prawnika za świadczenie NPP-NPO to kwota 266,77 zł brutto za 4-godzinny dyżur, a więc **stawka godzinowa wynosi 66,70 zł brutto**. Od tej kwoty prawnicy zobowiązani są do odprowadzania podatku VAT 23%, a więc **kwota netto za godzinę pracy w punkcie wynosi 54,23 zł**. W ramach tego wynagrodzenia prawnik musi do punktu dojechać, a czasami również dojechać do beneficjenta na poradę domową. Kwota ta jest dalece nieadekwatna do obecnych, realnych stawek rynkowych. Kwestia niedofinansowania systemu jest podstawowym i od lat podnoszonym zarzutem wielu środowisk zaangażowanych w system NPP-NPO.
2. Odnosząc się do postulowanego i forsowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości odejścia od konieczności podpisywania przez beneficjentów oświadczenia tzw.

„majątkowego” o braku możliwości sfinansowania kosztów odpłatnej pomocy prawnej, to zastrzeżenia wymaga, że zgodnie z danymi przedstawionymi w Ocenie, **największą grupę beneficjentów systemu (aż 46,60 %), stanowią osoby deklarujące, że średni miesięczny dochód netto na osobę w gospodarstwie domowym to kwota ponad 2.000 zł.** To wskazuje, że nawet posiadanie środków finansowych, nie stanowiło przeszkody do podpisywania przez beneficjentów oświadczeń majątkowych. Zniesienie tychże oświadczeń spowoduje, że nieodpłatna pomoc prawna dostępna będzie dla każdego, również osób, które mogą zapewnić sobie pomoc prawną odpłatnie, a to wypacza ideę i założenia nieodpłatnego poradnictwa prawnego, jako systemu wspierającego osoby najuboższe.

3. **Dane dotyczące nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w szczególności ilości udzielonych porad obywatelskich, nie są danymi oddającymi rzeczywiste zainteresowanie beneficjentów poradami obywatelskimi.** Od początku funkcjonowania punktów poradnictwa obywatelskiego w systemie NPP-NPO obserwujemy, że na dyżurach obywatelskich udzielane są porady prawne i rozróżnienie tych dwóch typów punktów jest tylko instytucjonalne. Na dyżurach NPO świadczone są takie same usługi jak na dyżurach NPP. Beneficjenci nie rozróżniają NPO i NPP. Natomiast karty A nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego uniemożliwiają zaznaczenie, że w trakcie dyżuru obywatelskiego udzielono porady prawnej. Doradca obywatelski mimo, że udzielił porady prawnej, sporządził projekt pisma czy też wniosek o zwolnienie z kosztów i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, w systemie ministerialnym musi zaznaczyć, że udzielił porady obywatelskiej. Stąd z danych Ministerstwa wynika, że w 2024 r. aż 18 % wszystkich porad stanowiły porady obywatelskie, podczas gdy w rzeczywistości liczba ta jest o wiele niższa. Co więcej, sam system umożliwiający beneficjentom samodzielną rejestrację na poradę, nie rozróżnia dyżurów NPP i dyżurów NPO, efektem czego bardzo często beneficjenci samodzielnie rejestrują się na porady, nie mają świadomości, że umawiają się na wizytę w punkcie NPO, gdzie mogą dyżurować osoby bez wykształcenia prawniczego.

Z wyrazami szacunku

Adw. dr Mariusz Hassa

Przedstawiciel Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej w Radzie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej,
Przewodniczący zespołu do spraw NPP w Instytucie Legislacji i Prac Parlamentarnych NRA